

آدابی که در نوروز وارد شده است

روش مرحوم حاج آقا مجتبی تهرانی و دیگر بزرگان و عالمان دینی این بود که قبل از تحویل سال ۳۶۵ مرتبه دعای «یا مقلب القلوب» می‌خواندند و این روز را روزه گرفته و با تربت امام حسین (ع) افطار می‌کردند.

روش مرحوم حاج آقا مجتبی تهرانی و دیگر بزرگان و عالمان دینی این بود که قبل از تحویل سال ۳۶۵ مرتبه دعای «یا مقلب القلوب» می‌خواندند و این روز را روزه گرفته و با تربت امام حسین (ع) افطار می‌کردند.

به گزارش خبرنگار مهر، نوروز یکی از اعیاد باستانی ایرانیان و دارای قدمت بالایی است. نوروز مورد توجه آئین مقدس اسلام نیز قرار دارد و در اسلام توجه ویژه‌ای به این روز شده است و اعمال مختلفی برای نوروز و آغاز سال نو وجود دارد که در این بخش از دین و مذهب نمناک به آنها می‌پردازیم.

در منابع اسلامی روایات زیادی درباره ایام نوروز آمده است.

امام صادق (ع) در باب اهمیت نوروز در اسلام می‌فرمایند: نوروز، روزی است که خداوند از بندگانش پیمان‌هایی گرفت که تنها خدای یکتا را بپرستند و برای او هم‌تا قرار ندهند، و ایمان به رسولان و حجت‌های خدا و امامان (ع) بیاورند. این روز، روزی است که طوفان حضرت نوح (ع) فرونشست و کشتی آن حضرت بر کوه «جودی» قرار گرفت.

نوروز روزی است که رسول خدا (ص) بت‌های کافران فریض را در مکه شکست و پیش از آن حضرت ابراهیم (ع) نیز، در این روز بت‌های کافران را درهم شکست. در این روز، رسول خدا صلی الله علیه و آله به اصحاب خود امر کرد که با علی (ع) به عنوان امیرمؤمنان بیعت کنند (عید غدیر). نوروز، روزی است که قائم آل محمد (عج) ظاهر خواهد شد.

هیچ روز، نوروز نیست مگر آنکه ما در آن روز انتظار فرج می‌کشیم، زیرا از روزهای ما و شیعیان ما است. آن روز را، مردم عجم حفظ کردند و حرمت آن را نگه داشتند، ولی شما مردم عرب آن را ضایع ساختید. (مستدرک؛ الوسائل ج ۶، ص ۲۵۲)

همچنین در طول سال چند عید وجود دارد که از آداب و ویژگی خاصی برخوردارند مهم‌ترین آنها اعیاد غدیر، فطر و قربان است، که آثار و برکات زیادی دارند روز ولادت پیامبر مکرم اسلام (ص) و ائمه اطهار (ع) نیز از اعیاد مهم اسلامی به شمار می‌آیند. عید نوروز که با تحویل سال و چرخیدن یک دور کامل زمین به گرد خورشید شروع می‌شود، از جمله اعیاد است که جنبه ملی داشته و تاریخ پیدایش آن قبل از اسلام شکل گرفته است.

این عید با آمدن اسلام و زدودن خرافات از چهره آن مورد موافقت و تأیید ضمنی اسلام قرار گرفت در روایات نیز آمده است که روزی برای حضرت علی (ع) هدیه نوروزی آوردند، فرمودند این چیست؟ گفتند: ای امیرالمؤمنین، امروز نوروز است. حضرت فرمودند: هر روز را برای ما نوروز قرار بدهید.

امام صادق (ع) درباره این عید فرموده اند: «...»؛ و هیچ نوروزی نیست که ما در آن متوقع گشایش و فرجی نباشیم زیرا نوروز از روزهای ما و شیعیان ما است.

مرحوم محمد حسین کاشف الغطاء در جواب این سوال که اعتقاد شیعه و روش شما درباره روز اول سال نوروز چیست؟ چنین نوشتند: نوروز مقتضای جهان است در بشر و حیوان و جماد، بلکه در آسمان و زمین و هوا و فضا؛ و بر این اساس روایاتی از اهل بیت علیهم السلام درباره نوروز به ما رسیده که عید گرفتن را تأیید کرده اند و نیز به نماز، ذکر و عبادت سفارش نموده اند.

نماز وارد شده در نوروز

در کتاب مفاتیح الجنان که طی دهه‌های گذشته یکی از بزرگ‌ترین کتاب‌های مورد رجوع عموم برای انجام مستحبات مذهبی بوده به نماز عید نوروز اشاره شده که نمازی است توأم با قرائت سوره حمد و سوره‌های قدر، کافرون، توحید، فلق و ناس و بسیار شبیه به نمازی است که ضمن آداب و اعمال روز جمعه و روز عید غدیر خم وارد شده است.

مفاتیح الجنان همچنین روایتی از معلی بن خنیس را درباره نوروز ذکر کرده است که اعمال این روز و دعای مربوط به آن را همراه

دارد. بی آنکه اشاره ای به فضیلت این روز کرده باشد. ولی بحارالانوار مجلسی روایات معلی بن خنیس را به تفصیل آورده است. در آن روایات به فضیلت و برتری این روز نسبت به سایر ایام بسیار پرداخته است و یکی از روایات مفصل معلی بن خنیس از نوروز را این گونه تجلیل کرده است: نوروز روزی است که کشتی نوح بر کوه جودی قرار گرفت، روزی است که جبرئیل بر نبی علیه السلام نازل شد، روزی است که رسول اکرم صلی الله علیه و آله، علی علیه السلام را بر دوش کشید تا بت های قریش را از بالای کعبه می کند، روزی است که نبی علیه السلام به وادی جن رفت واز ایشان بیعت گرفت، روزی است که برای علی علیه السلام از مردم بیعت گرفت (غدیر خم) روزی است که قائم آل محمد ظهور خواهد کرد و روزی است که امام عصر عجل الله تعالی فرجه الشریف بر دجال پیروز خواهد شد.

روایت خنیس به نقل از امام صادق (ع) در مفاتیح الجنان

خنیس به نقل از امام صادق (ع) فرمود: چون نوروز شود غسل کن و پاکیزه ترین جامه های خود را بپوش و به بهترین بوی های خوش خود را معطر گردان پس چون از نمازهای پیشین و پسین و نافله های آن فارغ شدی، چهار رکعت نماز بگذار یعنی هر رکعت به یک سلام و در رکعت اول بعد از حمد ده مرتبه انا انزلنا و در رکعت دوم بعد از حمد ده مرتبه سوره قل یا ایها الکافرون و در رکعت سوم بعد از حمد ده مرتبه قل اعوذ برب الناس و قل اعوذ برب الفلق را بخوان و بعد از نماز به سجده شکر برو و این دعا را بخوان.

همان طور که مشاهده می شود این روز نیز چون اعیاد اسلامی با غسل کردن، پوشیدن جامه نو و معطر گردیدن به بوی های خوش و روزه داشتن آغاز می شود، ضمن آنکه نمازی مشابه نمازهای سایر اعیاد اسلامی دارد.

در ایام عید وظایفی داریم که رعایت آنها سبب رشد و تعالی ما می شود که در این گزارش به برخی از آن وظایف اشاره می کنیم:

خواندن دعای تحویل سال

با نو شدن طبیعت، از صمیم دل این ندا را برآوریم که: یا مقلب القلوب و الابصار یا مدبر اللیل و النهار یا محوّل الحول و الاحوال حوّل حالنا الی احسن الحال ای قلب کننده قلب ها و چشم ها؛ ای تدبیر کننده شب و روز ای متحول کننده حالات، حال ما را به بهترین حالات متحوّل کن.

روش مرحوم حاج آقا مجتبی تهرانی (ره) و دیگر بزرگان و عالمان دینی این بود که قبل از تحویل سال ۳۶۵ مرتبه دعای «یا مقبّل القلوب» را می خواندند و این روز را روزه می گرفتند و با تربت امام حسین علیه السلام افطار می کردند.

پوشیدن لباس تمیز

امام صادق علیه السلام فرمودند: هنگامی که نوروز آمد، غسل کن و پاکیزه ترین لباس های خود را بپوش و با خوش بوتترین عطرها خود را معطر ساز.

گشایش در زندگی خانواده

برخی سخنان اهل بیت علیهم السلام سرپرست خانواده را به سخاوت و گشایش در زندگی در ایام عید فرا خوانده تا خاطره ای شیرین و به یاد ماندنی برای اهل خانه به جای ماند و حالت جشن و شادی پیدا کند. روزی شهاب به امام صادق علیه السلام عرض کرد: حق زن بر شوهرش چیست؟ حضرت فرمودند: …هر میوه ای که مردم از آن می خورند، باید به اهل خانه خود بخوراند و خوراکی را که مخصوص ایام عید است و در غیر ایام به آنها نمی رسانند، در ایام عید برای آنان تهیه کند.

روزه گرفتن و برپایی نماز

امام ششم علیه السلام فرمودند: چه خوب است که در این روز روزه دار باشیم. دستور چهار رکعت نماز، سجده شکر و دعای مخصوص این روز هم مورد سفارش قرار گرفته است.

دید و بازدید و صلّه و رحم

از دیگر آداب عید نوروز، دیدار برادران و خواهران مسلمان و آگاهی از شادی ها و اندوه های آنان است. معصوم علیه السلام در این باره می فرماید: این روز نوروز است که مردم در آن اجتماع دارند و همدیگر را ملاقات می کنند تا … دیدار با خانواده شهدا،

جانبازان و آزادگان عزیز؛ و شادباش گفتن سال نو به آنها در این ایام، دارای اهمیت فوق العاده ای است.

بررسی اعمال گذشته

بررسی کنیم که یک سال را چگونه سپری کردیم و محاسبه ای انجام دهیم که چه قدر گناه کرده ایم، آبروی چند نفر را بردیم و چقدر کار خیر انجام داده ایم؟ اگر اوصاف زشتی در ما هست، در رفع آنها بکوشیم و اگر کارهای خیری انجام داده ایم، کوشش کنیم که در آینده مداومت داشته باشد.

برگرفتن کینه ها از دل

با آمدن بهار، باغ دلیمان را پر شکوفه کنیم و همراه با باران بهاری زنگار کینه های گذشته را از دل برکنیم و سعی کنیم این قدرت روحی را در برابر افرادی که با آنها دشمنی داریم، بیشتر کنیم و محبت آنها را در قلب خود ایجاد کنیم، اگر چه ممکن است آنها به ما بدی کرده باشند.

آشتی با برادر دینی

مؤمن باید سعی کند جلوی کدورت ها را بگیرد و این ایام فرصت خوبی برای زدودن کدورت هاست، لذا آشتی با آنها خدا را خشنود و پشت شیطان را به خاک مالیده و بنده خدا را خوشحال می کند.

رفتن به اماکن مطهره

رفتن به اماکن مطهره مثل حرم ملکوتی حضرت امام رضا علیه السلام از اهمیت والایی برخوردار است.

رسیدگی به فقرا

با کمک به فقرا، آنان را در شادی خودمان شریک نمائیم.

دوری از اسراف

از جمله اموری که توجه بدان لازم و ضروری می باشد، این است که در مهمانی دادن و پذیرایی، از اسراف جلوگیری کنیم و بدانیم کمال ما در ولخرجی و سفره های رنگین نیست.